

Dr. Kovács Árpád, a Költségvetési Tanács elnöke

Ne azok kritizáljanak, akik az államadósság mértékét 80% fölé vitték

Kovács Árpád szerint saját erőből, uniós források nélkül nagyjából 2,5 százalékkal képes bővülni a magyar gazdaság, s ezt kell felvinni legalább 3,5 százalékra. A Költségvetési Tanács elnöke kiemelte: „azt pedig ismételten le kell szögezni, hogy a 2010 előtt felhalmozott, 80%-ot jóval meghaladó GDP arányos államadósság kamatterhe éveken át messze meghaladta az uniós alapokból, felzárkózást segítő források mértékét, s csak fokozatosan csökkent a jelenlegi, mérsékeltebb szintre.”

Elnök urat mostanában több netes újságban támadják, az Index például azt írja: „Orbán alá akarta adni a lovat, aki mostanában kezdte el mondogatni, hogy az uniós pénz nem motorja a magyar gazdaságnak, sőt eleve színvonalatlan ez az elterjedt nézet.” Eddig nem érte önt sok támadás. Mi lehet ennek az oka?

– Nem igazán foglalkoztam ezzel és az ehhez hasonló véleményekkel, támadásokkal. Nem is érdekelnek. Egyik rádiónak adtam interjút, és a gazdaságról, az uniós pénzekről kérdeztek. Létezik egy olyan nézetrendszer, ami minden eredményt tagad. Ezt hibának tartom. Az eredményeket és a hibákat el kell ismerni, és hangoztatni a kockázatokat. Talán azért támadnak, az a „bűnöm”, hogy egyszer közöltem, nem csak ízléstelennek, de inkorrektnek is tartom, ha azok kritizálnak, akik az államadósság mértékét 80% fölé vitték.

Szintén írják, hogy a „Fidesz egyik legelső húzása volt 2010-ben, hogy bedarálja a független Költségvetési Tanácsot.” Bedarálva érzi magát?

– Dehogyan! A Költségvetési Tanács az elmúlt évek során igyekezett tárgyyszerűen bemutatni az államháztartás folyamatait érintő kockázatokat, korrekten, kellő távolságot tartva bemutatni a költségvetés egyensúlyának, stabilitásának alakulását befolyásoló tendenciákat, a pozitív és negatív hatásokkal együtt. Ennek során a jó irányba ható tényezőket éppúgy számba vette a tanács, mint az esetleges pénzügyi bizonytalanságokat. A Költségvetési Tanács az Országgyűlés illetékes bizottságaival is segítő, hasznos együttműködést alakított ki, a testület a véleményével mindig is támogatta az Országgyűlésnek a költségvetéssel kapcsolatos, az alaptörvényben foglaltak betartására irányuló törvénykezési munkáját. A Költségvetési Tanácsnak a költségvetési folyamatok kedvező alakulásában is tükröződő munkája egy jól működő, alkotmányos-intézményi modellt bizonyít. Természetesen vannak a gazdaság terén különböző koncepciók. Nagy ostobaság lenne elvárni, hogy mindenki csak egyetlen koncepciót tartson jónak.

Térjünk vissza a rideg számokhoz. Megtörtént már a stabilitási és a növekedési fordulat? Ez meglátszik a költségvetés jelenlegi pozícióján?

– Igen, a költségvetés évek óta egyensúlyban van. Így több jut mindazokra a társadalmi és gazdasági célokra, amelyek az ország fejlődéséhez szükségesek. Az elért pozíciót jellemzi az is, hogy az európai uniós módszertant követő elszámolások szerint az államháztartási bevételek és kiadások közötti különbség, a hiány 2017-ben is mélyen az úgynevezett maastrichti határérték alatt – várhatóan valamivel 2% felett – alakul. A gazdaság, a GDP növekedése pedig a várakozások szerint közel kétszerese volt a múlt évben az Unió átlagának, 4 % közelében teljesült, s ennél valamivel kedvezőbbek a kilátások 2018-ra. Így az alaptörvényi

előírásokat betartva a GDP-arányos államadósság is évről évre csökkenhetett, és mérséklődhetett az államháztartás konszolidált – halmozódásmentes – funkcionális kiadásain belül a ma még 74 % körül alakuló GDP-arányos államadósság kamatszolgálata. Ez utóbbi már csak mintegy kétharmada-fele annak, ami 2010-ben volt. Hozzá kell tennem, így is hatalmas örökölt teherről, nagyjából akkora összegről van szó, mint amit a hazánkba áramló, a fejlesztésekben fontos – de időszakonként egyenetlenül érkező és a megelőlegezésük által átmeneti finanszírozási terhet jelentő – uniós támogatások hoznak.

Egyik interjúban azt nyilatkozta, hogy már csak a hatékonysági fordulat szükséges. Mit értsünk ezalatt? A kormány oldalán olvassuk, hogy a közpénz felhasználása során is elsődleges szempont az eredményesség, hatékonyság és gazdaságosság kritériumainak való megfelelés.

– A stabilitási és a növekedési fordulat után napjaink kihívása, hogy kedvező változást érzünk el a ma még környezetünktől, a visegrádi országokétól elmaradó versenyképességi mutatóink alakulásában. Magyarország egyszeri hatásoktól, külső forrásoktól, mint az uniós támogatásoktól eltekintő úgynevezett potenciális növekedési képessége 2-2,5%, a 2010-es éveket megelőzően ez gyakorlatilag nulla volt. Jóval többre van szükség. Ehhez pedig versenyképességünkben, a gazdasági-társadalmi hatékonyságban javulnunk kell, saját erőből is tudnunk kell hozni eredményeink védelmében a 3%-ot meghaladó éves növekedést. A GDP-arányos államadósság fenntartható csökkentéséhez is elsősorban a növekedési képesség erősítésére van szükség. Igen nagy feladat a beruházási ráta további fokozása, az innováció erősítése a hitelezési aktivitás javításával, a kkv-szektor vállalkozóképeségének fejlesztésével, a K+F tevékenység ösztönzésével, a további befektetéssel a humán tőkébe, a menedzsment képességek jobbításával, a képzettebb munkaerő-kínálat biztosításával. A versenyképesség javítását szolgálhatja mindezekén túl a az üzleti bizalmat erősítő szabályozás, a kiszámíthatóság növelése, a bürokrácia csökkentése, a terhek felszámolása, és sorolhatnám.

Az MSZP azt hangoztatja, hogy a „Policy Agenda kutatásai szerint 2011 és 2017 között éves

átlagban 800 milliárd forinttal egészítette ki a kormány az uniós pénzeket. Ennyivel lehetne több pénz a költségvetésben, ha nem a fideszes pénzemberek és strómanok pénzélése lenne a fő szempont.” Mi erről a véleménye?

– Nem értelmezhető számomra a kérdés, így véleményem sem lehet erről. Egy nyíltan politikai megrendelésre készült, általam nem ismert tanulmányt kommentálni, denunciáló feltételezésre építő kérdésre válaszolni elég méltatlan lenne. Annyit az Európai Unió pénzekkel kapcsolatban azonban elmondhatok, hogy a támogatásokhoz a költségvetés is hozzájárul meghatározott mértékben, ez többnyire az adott támogatás feltétele is, és így jön létre az a fejlesztő erő, amit ma az ország megérdemelten magáénak mondhat.

Az ellenzék szerint a magyar gazdaság növekedése csak az uniós forrásoknak tudható be. Egyetért ezzel?

– A tények ennek az állításnak az ellenkezőjét bizonyítják. Mint az előző kérdésekre adott válaszokban már érintettem, a magyar gazdaság kizárólag saját erőre támaszkodó növekedési képességét valahol 2-2,5%-ra becsülik az ezzel foglalkozó elemzők. Ezt erősíti a 2016-os, növekedési szempontból némileg gyengébb év teljesítménye, amikor az uniós ciklusváltással is összefüggésben lényegében egy fillér külső támogatás nem érkezett, a gazdaság teljesítménye azonban így is bőven 2% fölött volt, s az államháztartás kiváló pozíciókat mondhatott magáénak. Azt pedig ismételten le kell szögezni, hogy a 2010 előtt felhalmozott, 80%-ot jóval meghaladó GDP arányos államadósság kamatterhe éveken át messze meghaladta a felzárkózást az uniós alapokból segítő források mértékét, s csak fokozatosan csökkent a jelenlegi, mérsékelt szintre.

A KPMG Tanácsadó Kft. és a GKI felmérése viszont azt mondja, hogy uniós pénzek nélkül siralmas állapotban lenne a magyar gazdaság. Ez azt mutatja, hogy minden csak statisztikai bűvésztrükk kérdése? Hiszen egyik oldal azt állítja, hogy semmi gond a költségvetéssel, a másik pedig, hogy csak az EU-s források tartják életben a gazdaságot.

– A tanulmány, amelyet jól ismerek, már csak azért is, mert a Gazdaságkutató Intézet a Költségvetési Tanács megbízásából – 6-8 más piaci elemzővel, akadémiai és üzleti szférában dolgozó kutató intézettel párhuzamosan – rendszeresen készít ilyen elemzéseket, sokkal árnyaltabb, s nem ilyen leegyszerűsítő állásfoglalást tartalmaz. Statisztikai „bűvésztrükkökkel” nem lehet olyan járműipari, turisztikai, építőipari boomot csinálni, mint amit most tapasztalhatunk. És nem is érdemes. Az azonban tény, hogy az elmúlt években ezeket a forrásokat, az előző fél évtizeddel szemben képesek voltunk jól felhasználni, s így lényeges, 1-1,5% többletet adtak a gazdasági növekedéshez, ami lehetőség és érték. Az eredmény azonban e nélkül is javult, s mint az előző kérdés válaszában a 2016-os év kapcsán már utaltam. Az ország teljesítménye hozta azt, amire jutottunk és amire méltatlan lekicsinylően tekinteni. Mondhatjuk úgy is, hogy ezek a támogatások a modernizáció, a felzárkózás irányába nyitottak „ajtót”, s nagy hiba lenne, ha mindnyájunk javára ezt nem használnánk ki.

Medveczky Attila